

פותרחים שולחן

(מתאים לכל הגילאים ולכל הרמות)

שיח פתוח סביב שולחן שבת

שלבים
תוכן איכותי מבית שלבים
שבת
מכון הסיפור

פותרחים פעילות

מזלג או מכית

[מבוסס על "דילמת האסיר" - הדילמה המפורסמת בתורת המשחקים, שפורסמה ב-1950].

ההפעלה מחייבת את כולנו לתת אמון זה בזה.

כללי המשחק:

בהינתן האות כל משתתפי השולחן צריכים לשלוף כלי אחד, מכית או מזלג, ולהראות אותו כלפי מעלה.

אם כולם שלפו את אותו כלי- כולם מקבלים נקודה אחת. (מותר לתאם בין כולם).

אם חלק שלפו מזלג וחלק מכית, אף אחד לא מקבל כרטיס.

אם רק אחד יוצא דופן (למשל הוא שלף מזלג וכולם מכיות) - הוא מקבל 5 כרטיסים!! וכל השאר לא מקבלים כלום.

[מה עושים עם הכרטיסים? קינוח כפול... תחליטו אתם...]

לכאורה קל, כולם מסכמים להוציא את אותו כלי! זהו שלא, כאן מתחיל העניין. כל אחד חושב אני היחיד משהו יוצא דופן ואז אקבל 5 כרטיסים. - זה מעורר שאלה מוסרית האם זה בסדר לעשות כך, שהרי אגרום לכולם לא לקבל. הבעיה שכנראה עוד כמה חושבים כך ואז אף אחד לא יקבל.

הפתרון הוא הסכמה אמיתית בין כולם, ושכולם נותנים אמון זה בזה.

המסר: אם אוותר קצת מעצמי למען החברים אמנם לא אזכה ב5 כרטיסים אבל הסיכוי לזכות בכרטיס אחד עולה יותר. מאידך אם אחשוב רק על עצמי הסיכון להפסיד הרבה יותר גדול.

הבחירה האישית משפיעה לא רק עליי, אלא גם על החבר ועל כל השולחן.

אם כל אחד חושב רק על עצמו, בסוף כולם מפסידים...

האם אחים תמיד חברים?

הנה זוג האחים הראשון בהיסטוריה קין והבל ובכל זאת האחוזה הסתיימה באופן טראגי, לקין והבל היו עיסוקים שונים: קין עיבד את האדמה והבל רעה צאן. שניהם הביאו מנחה - קין מפרי אדמתו, והבל מן המובחר שבצאנו.

אלוקים פנה אל מנחת הבל ולא אל מנחת קין, וזה הכעיס והעציב את קין. עד שלבסוף פרץ ריב בין האחים, וקין רצח את הבל. אלוקים גר על קין להיות נע ונד בארץ.

נתמקד רגע בנקודה אחת בתוך הסיפור הזה:

אלוקים פונה אל קין ושואל אותו: "למה חרה לך ולמה נפלו פניך?" (ד, ו).

נשאלת השאלה: הרי אלוקים יודע היטב את האמת, שפני קין נפלו לאחר שמנחתו לא התקבלה על ידי אלוקים, בניגוד למנחת הבל, כמתואר בפסוק?

מיישב על כך בספר חידושי הרי"ם (האדמו"ר רבי יצחק מאיר אלתר 1799-1866), מייסד שושלת גור, תלמידו של רבי מנחם מנדל מקוצק):

שאלת אלוקים "למה נפלו פניך", איננה שאלה אלא תוכחה - התבונן היטב על מה חרה לך ונפלו פניך. לא בגלל שמנחתך לא התקבלה, אלא בגלל שמנחת אחיך כן התקבלה...

חידה בראש פתוח

קיבלתם עוגה עגולה אחת עליכם
לחלקה ל8 חלקים שווים באמצעות
3 חיתוכים בלבד, איך תעשו את זה?

משפחה וידידים יקרים,

הערכה שלפניכם - "פותחים שולחן" - נועדה לסייע ביצירת שיח משפחתי ערכי, פתוח ומחבר סביב שולחן השבת. שיח בו כל אחד מבני המשפחה - גדולים וקטנים, בנים ובנות - מרגיש שייך ובעל ערך.

לאחר אמירת הקידוש בליל שבת, נוטלים ידיים בברכה ויושבים יחד לשולחן. ראש המשפחה מברך "המוציא לחם מן הארץ" על שתי חלות, והסעודה נפתחת.

במהלך הארוחה, מתעורר מטבע הדברים שיח משפחתי. זה הזמן לשלוף את ערכת "פותחים שולחן", שתכניה מזמנים שיחה מעמיקה ונעימה, סביב ערכים, מושגים ונושאים שקרובים ללב - ומתאימים לכל גיל.

הערכה היא בגדר המלצה בלבד - הרגישו חופשיים להתאים, להוסיף או לשנות לפי אופיה של משפחתכם.

שבת שלום ומלאת תוכן,

צוות "פותחים שולחן"

בראשית

חברות אמיתית - מה הופך חבר לחבר?

שיח פתוח:

1. כמה פעמים החבר אמר לי "כן" על מה שרציתי.

נקודה למחשבה: לפעמים צריך גם להגיד "לא" אם זה לא טוב בשבילי. להגיד "כן" תמיד זה לא באמת לחשוב עליי, אלא רק להימנע מעימות.

2. כמה פעמים הוא ויתר בשבילך על משהו שהוא רצה.

נכון: זה ממש שורש החברות - חשיבה עליך לפני עצמו.

נקודה למחשבה: אם הוא מוותר תמיד בלי גבול, זה גם לא טוב, כי אז אין כאן איזון אמיתי.

3. כמה פעמים הוא עוזר לך.

נכון: עזרה היא חלק חשוב בחברות אמיתיות.

נקודה למחשבה: אם הוא עוזר רק כשנוח לו, זה עדיין לא בהכרח חבר אמיתי.

4. כמה פעמים הוא שמח בשמחתך.

נכון: זה סימן חזק מאוד - לא פשוט לשמוח בשביל מישהו אחר.

נקודה למחשבה: קשה למדוד מספר פעמים... העיקר זה אם הלב שלו באמת שמח ולא רק "מעמיד פנים".

5. כמה פעמים הוא שומר סודות שלך ולא מספר לאחרים.

נכון: כי זה מראה שהוא חושב עליך ולא על עצמו, הוא שומר על האמון.

נקודה למחשבה: אם החבר שומר סוד שמזיק לך - זה כבר לא טוב, כי אז הוא בעצם מגן על עצמו ולא עליך.

6. כמה פעמים הוא שמח בשבילך כשהצלחת, גם אם לו פחות הלק.

נכון: כי זה אומר שהוא שם את השמחה שלך לפני הקנאה או האינטרס האישי שלו.

7. כמה פעמים הוא נשאר לידך כשלא היה לך כף.

נכון: החבר לא בורח כשהכי קשה - הוא איתך גם כשזה לא נוח.

שאלת פתיחה

אם הייתם יכולים להמציא סטרטאפ: מכשיר שבדק מי חבר אמיתי. מה לדעתכם המכשיר היה צריך לבדוק כדי להוכיח זאת?

לסיכום - תשובה:

חבר אמת לא נמדד במספרים אלא באיכות - כמה הוא מוכן לחשוב עליך ולא על עצמו.

מחקר מעניין:

מחקר מעניין שנעשה במרץ 2016, ע"י ד"ר ארז שמואלי ושותפים מ-MIT ופורסם בכתב העת המדעי PLoS One גילה פער מפתיע בתפיסה של "חברות", השיטה הייתה פשוטה אך אפקטיבית:

ביקשו מכל נבדק לנקוב בשמות של האנשים שהוא מחשיב כחברים והאם לדעתם קשרי החברות שלהם הדדיים? כלומר שגם הצד השני מציין אותו כחבר? מעל 90% ציינו שכן. במציאות: רק כ-50% מקשרי החברות שצוינו היו באמת הדדיים.

כלומר, במחצית מהמקרים, אדם אחד תפס את הקשר כחברות, בעוד הצד השני לא החשיב אותו כך. המחקר מצביע על "חוסר יכולת עמוק של אנשים לתפוס את הדדיות החברות".